

Vragen en antwoorden over het Koninklijk besluit van 16 januari 2006 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van lawaai op het werk

---

1. Wat is geluid/lawaai? (*)

Geluid is een trilling van de lucht die het trommelvlies raakt en geïnterpreteerd wordt door het oor en de hersenen. Men spreekt in het algemeen over lawaai voor geluid dat men als onnodig en hinderlijk ervaart.

De onderstaande tabel geeft de orde van grootte weer voor enkele typische geluiden.

Gesprek	Gehoorsindruk	Geluidsniveau dB(A)	Voorbeelden
Fluistertoon	Heel rustig	<30	Flat in een rustige buurt
Normale stem	Vrij rustig	50	Rustig restaurant Zeer kalme straat
Verheven stem	Rumoerig maar draaglijk	70	Lawaai restaurant Aanzienlijk verkeer
Zeer luide stem	Onaangenaam	85	Zeer luide radio Druk verkeer
Schreeuwende stem	Weinig verdraagbaar	90	Smidse Zeer druk verkeer
Extreme stem	Onuitstaanbaar	100	Cirkelzaag Pneumatische hamer
Onmogelijk	Pijngrens	120	Proefbank van motoren Vliegtuiglawaai bij opstijgen

(*) Reeks SOBANE strategie: lawaai, FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (2005)

2. Is dit KB op mij van toepassing?

Dit besluit is van toepassing op alle activiteiten waarbij werknemers vanwege hun werk worden of kunnen worden blootgesteld aan risico's verbonden aan lawaai.

Een belangrijk deel van de beroepsbevolking wordt blootgesteld aan lawaai: bijvoorbeeld in de industrie, de transportsector, de bouwnijverheid, de landbouw, de veeteelt, de horeca, de muziek- en amusementssector.

Lawaai kan continu zijn (bijvoorbeeld ventilatoren), variabel, periodiek (een mix van relatief stille en relatief lawaaiëriëre periodes) of impulsgeluid (bijvoorbeeld een schot uit een vuurwapen, lawaai veroorzaakt door ponsmachines, ...).

3. Wat zijn de gevolgen van blootstelling aan lawaai voor mijn gezondheid?

Blootstelling aan lawaai kan leiden tot gehoorschade maar ook tot niet-auditieve problemen (bijvoorbeeld concentratievermindering, stress, verhoogde bloeddruk). De gehoorschade kan tijdelijk of blijvend zijn. Tijdelijke gehoorschade gaat over als de oren voldoende rust krijgen. Herhaaldelijke overbelasting van het oor leidt tot afsterven van zintuigcellen in het binnenoer en dus tot blijvende gehoorbeschadiging. Omdat een groot deel van de beroepsbevolking wordt blootgesteld aan lawaai is lawaaidoofheid een veel voorkomende beroepsziekte in België. De in het KB gedefinieerde blootstellingsniveaus hebben uitsluitend betrekking op de preventie van schadelijke *auditieve* effecten van blootstelling aan lawaai.

4. Ik ben in verwachting. Is lawaai schadelijk voor mijn ongeboren kind?

Uit experimenteel onderzoek is gebleken dat blootstelling van zwangere werkneemsters aan hoge geluidsniveaus schade kan toebrengen aan het ongeboren kind, en dat lage frequenties het schadelijkst zijn. Verder kan een langdurige blootstelling aan lawaai bij de toekomstige moeder een verhoogde bloeddruk en vermoeidheid veroorzaken.

In het kader van de moederschapsbescherming moet de werkgever, in samenwerking met de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en het comité voor Preventie en Bescherming op het werk, een risico-evaluatie uitvoeren: lawaai is een te evalueren risico omdat het één van de fysieke agentia is waarvan wordt aangenomen dat zij embryonaal/foetaal letsel tot gevolg kunnen hebben.

5. Ik ben een oudere werknemer. Behoor ik tot een bijzonder gevoelige risicogroep ?

Niet iedereen is even gevoelig voor lawaai: de kans op gehoorschade verschilt van persoon tot persoon. Naast lawaai kunnen andere factoren zoals bijvoorbeeld ouderdom, oorontstekingen en bepaalde geneesmiddelen eveneens gehoorverlies veroorzaken en aldus de gevolgen van blootstelling aan lawaai verergeren.

Ouderdomslethorendheid wordt veroorzaakt door een verminderde zuurstofvoorziening van de haarcellen in het binnenoer gecombineerd met blootstelling aan lawaai. Dat zuurstof minder goed bij de haarcellen komt, heeft te maken met een verminderde doorbloeding (afsterven van kleine bloedvatjes) en een verdikking van de bloedvatwanden.

6. Kunnen bepaalde stoffen/medicijnen de gevolgen van blootstelling aan lawaai verergeren? Wat zijn ototoxische stoffen?

Ototoxische stoffen zijn stoffen die de weefselstructuren van het gehoororgaan aantasten, en aldus het risico op gehoorschade bij blootstelling aan lawaai verhogen.

voorbeelden:

Op de werkvloer: aromatische solventen, koolstofmonoxide

In de prive-sfeer: bepaalde geneesmiddelen (bepaalde antibiotica, diuretica, salicylaten).

7. Hoe luid is te luid?

Het KB legt specifieke maatregelen op vanaf een dagelijkse blootstelling aan lawaai van 80 dB(A) en een piekgeluidsdruk van 112 Pa.

Ter vergelijking: 60 dB komt overeen met een normaal gesprek, 70 dB met een stofzuiger, 80 dB met het lawaai aan de kant van een drukke autoweg, 90 dB met een voorbijrijdende trein in een station.

Vanaf de *onderste actiewaarde*: 80 dB(A) *zonder rekening te houden* met het dempend effect van *gehoorbeschermers*, wordt gehoorbescherming ter beschikking van de werknemers gesteld, krijgen de werknemers voorlichting en opleiding in verband met blootstelling aan lawaai, en worden ze aan een gezondheidstoezicht onderworpen.

Vanaf de *bovenste actiewaarde*: 85 dB(A) *zonder rekening te houden* met het dempend effect van *gehoorbeschermers*, zijn de werknemers verplicht gehoorbescherming te dragen, krijgen ze voorlichting en opleiding in verband met blootstelling aan lawaai, en worden ze aan een gezondheidstoezicht onderworpen. De gevarenczones worden gesignaleerd en afgebakend en de werkgever voert een programma van maatregelen in om de blootstelling te beperken.

De *grenswaarde*: 87 dB(A) waarbij *rekening wordt gehouden met het dempend effect van gehoorbeschermers*, mag niet worden overschreden. Bij overschrijding worden onmiddellijk maatregelen genomen om de blootstelling onder grenswaarde te brengen, wordt de oorzaak van de overschrijding geïdentificeerd en de beschermings- en preventiemaatregelen aangepast om te voorkomen dat zulks opnieuw gebeurt.

8. Hoe kan de blootstelling aan lawaai worden beperkt?

In de eerste plaats wordt ernaar gestreefd het lawaai aan de bron weg te nemen of tot een minimum te beperken door zodanige werkmethoden en arbeidsmiddelen te kiezen dat geen schadelijk lawaai wordt geproduceerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de technische vooruitgang en de beschikbaarheid van maatregelen om het risico aan de bron te beheersen.

Wanneer eliminatie aan de bron niet mogelijk is wordt er getracht de geluidsbronnen af te schermen. De blootstelling kan eveneens worden verlaagd door aangepaste werkschema's waarbij voldoende rustpauzes in een stille omgeving worden ingelast.

Enkel wanneer bovenstaande maatregelen de blootstelling niet voldoende verminderen, worden persoonlijke beschermingsmiddelen (gehoorbeschermers) gebruikt.

9. Wie kan de blootstelling aan lawaai in een atelier meten? Kan ik, als werknemer, een meting aanvragen en over de resultaten ervan geïnformeerd worden?

Wanneer werknemers tijdens hun werk worden of kunnen worden blootgesteld aan risico's verbonden aan lawaai, *beoordeelt* de werkgever het niveau van blootstelling van de werknemers aan lawaai. Indien nodig wordt dit niveau van blootstelling *gemeten*.

De werkgever is verantwoordelijk voor deze meting. Hij doet daarvoor een beroep op zijn, naar gelang het geval, interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Wanneer een grondiger onderzoek noodzakelijk is (bepaalde geluidsbronnen en/of akoestische fenomenen in de werkruimten aan de hand van specifieke metingen nauwkeuriger definiëren) waarvoor de nodige deskundigheid niet in de externe dienst aanwezig is, doet de werkgever een beroep op een expert van een erkend laboratorium waarvan de erkenning betrekking heeft op het meten van lawaai.

Werknemers die worden blootgesteld aan lawaai dat gelijk aan of hoger is dan 80dB(A) ontvangen voorlichting en opleiding over de resultaten van de verrichte geluidsmetingen en uitleg van de betekenis en de mogelijke risico's ervan.

Wanneer u zich, als werknemer, afvraagt of er metingen op uw arbeidsplaats moeten gebeuren, kan u zich in eerste instantie via uw hiërarchische lijn informeren.

Indien dat geen bevredigend resultaat oplevert, kan u zich wenden tot het comité voor Preventie en Bescherming op het werk van uw bedrijf (of, indien dat er niet is, de vakbondsafvaardiging), of tot de diensten voor Preventie en Bescherming op het werk, die allen betrokken zijn bij het risico-beheersingssysteem in uw bedrijf en u steeds over de resultaten van de risicoanalyse kunnen inlichten. Deze diensten voor Preventie en Bescherming op het werk moeten overigens minstens één maal per jaar een grondig onderzoek verrichten van de arbeidsplaatsen en van de werkposten. U kan van die gelegenheid gebruik maken om hen over deze problematiek aan te spreken.

In het geval u na contact met bovengenoemde instanties nog twijfels hebt, kan u met uw vragen steeds terecht bij de regionale inspectiediensten van onze Federale Overheidsdienst, waarvan de contactgegevens elders in deze website worden vermeld.

10. Welk zijn de meest gebruikte persoonlijke beschermingsmiddelen?

Men onderscheidt doppen en oorkappen met hoofdband. Doppen kunnen zijn: oorwatten, plastic – half harde doppen, kneedbare propjes van semi-poreuse schuimplastiek of individueel op maat gemaakte doppen.

11. Moet ik elk jaar een audiometrisch onderzoek ondergaan wanneer ik wordt blootgesteld aan lawaai?

Alvorens een werknemer een activiteit met een aan lawaai te wijten risico wordt toegewezen, wordt deze onderworpen aan een *voorafgaande* gezondheidsbeoordeling met audiometrie.

Binnen de 12 maanden na deze voorafgaande gezondheidsbeoordeling volgt een tweede audiometrisch onderzoek.

Vervolgens hangt de frequentie van het audiometrisch onderzoek af van het blootstellingsniveau:

- *jaarlijks* voor werknemers die worden blootgesteld aan een gemiddelde dagelijkse blootstelling gelijk aan of groter dan 87 dB(A);
- *om de drie jaar* voor werknemers die worden blootgesteld aan een gemiddelde dagelijkse blootstelling gelijk aan of groter dan 85 dB(A);
- *om de vijf jaar* voor werknemers die worden blootgesteld aan een gemiddelde dagelijkse blootstelling gelijk aan of groter dan 80 dB(A).